

Hyvinvoinnin lisääntyminen näkyi 1950-luvulla virvoitusjuomien kulutuksen kasvuna. Veroluokka yhden mietoa olutta, pilsneriä, myytiin kaupossa, ja sen mainostaminen oli sallittua.

MINNA JERRMAN

Muotia, mainoksia ja värin hehkua

Värivalokuvauksen pioneeri Claire Aho täytti viime vuoden lopulla 85 vuotta. Hän juhlistaa mittavaa uransa muoti- ja mainosvalokuvaajana Helsingin Taidehallin näyttelyllä.

1940-luvun lopulla uransa aloittanut Claire Aho oli oman aikansa harvinaisuus: naispuolinen muoti- ja tuotekuvaaja. Nämä hänen 1950- ja 1960-luvun työnsä on nyt ensimmäistä kertaa koottu näyttelyksi.

– Olen hyvin kiitollinen ja onnellinen, että pidätte kuvistani. Työni ei ole ollut turhaa, vaikka se on ollut välillä hankalaa, Claire Aho totesi näyttelyavajaisissa.

Taidehallissa on nähtävissä 140 kuvan otos kaikkiaan yli 10 000 kuvasta. Värikylläiset ja humoristiset valokuvat välittävät tunnelmia aikakaudesta, jonka kuluessa salonkimuodin elegantit luomukset vaihtuivat reippaiksi mari-

raidoiksi, sukkanauhaliivien ylivalta alkoi murtaa ja koneistettu keittiö teki tuloaan.

VÄRIEN 1950-LUKU

1950-luvun suomalaisia värikuvia on säilynyt vähän, ja ne ovat usein huonossa kunnossa. Claire Ahon negatiivienkin haalistuneita värejä on restauroitu näyttelyä varten.

Aho oli sodanjälkeisenä aikana yksi Suomen viidestä väritekniikan hallitsijasta. Hän kuvasi tilaustöitä mm. Eevaan, Sorjaan, Viikkosanomiiin, Suomen Kuvalehteen ja Hopeapeiliin. **Lenita Airisto** ja **Pirkko Mannola** nähtiin ensi

Arava-järjestelmä muutti kaupunkikeittiöitä vuonna 1949. Uusien keittiöihin kuuluivat mm. tiskiallas, sähkö- tai kaasuhella ja juokseva vesi. Kodin yleiskone oli luonteva jatko muutoksille.

Sodanjälkeisen henkisen ja taloudellisen ahdingon hellittäessä lehtien kansissa tavoiteltiin ylellisyyden tuntua. Claire Aho kuvasi 1950-luvulla Eeva-lehdelle glamour-henkisiä kansikuvia.

Clairen suosikkimalli Carita Järvinen oli luonnollisen kauneuden ikoni. Hän aloitti uransa Claire Ahon kuvaamissa Fazerin mainoksissa.

kertaa lehtien kansissa Claire Ahon ikuistamana. Aho oli tunnettu siitä, että hän sai mallinsa rentoutumaan ja tavoitti heidän luonnollisuutensa.

Claire Aho kuvasi kansikuvien lisäksi muotikuvia 1950-1960-luvulla. Hänen asiakkaitaan olivat mm. Suomen Trikoo ja Figura, jolle hän teki kuvasarjan liivien valmistuksesta. Alusvaatemallien kasvot jätettiin häveliäästi piiloon.

– Silloin Suomessa ei ollut mallitoimistoja. Mallit ottivat itse yhteyttä valokuvaajiin, Claire kertoo.

1950-luvulla muotikuville tyypillistä oli glamour ja veistoksellisuus. Seuraavalla vuosikymmenellä poseeraukset vapautuivat ja mallien asennot olivat rennompia.

– Kuvaustilanteet sovittiin yhteisesti mallin kanssa. Kamera ei sanonut sataa kertaa digi di-

gi, vaan asiaa harkittiin. Ja sitten kuva otettiin, Claire on kertonut työtään esittelevässä kirjassaan *Makupaloja* (2010).

Pauligin Paula-tyttö, Fazerin Sininen suklaa, Hartwallin Vip ja Frankfurter-tölkkimakkara. Claire Aho kuvasi näitä ja lukuisia muita tuotemerkkejä mainoksiin.

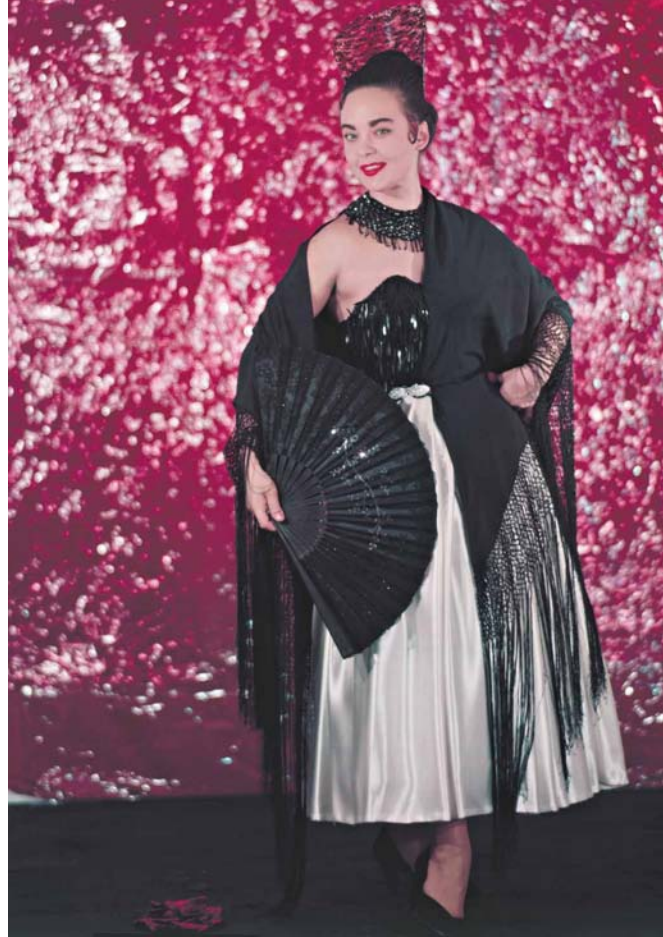
Taidehallin näyttelyssä päästään kurkistamaan myös studion kulissien taakse. Mallit hiikoilevat studiolamppujen paahteessa, ja lakanan-, laatikko- ja siimaviritelmillä rakennetaan illuusioita. Vaivaa ja nailonlankaa ei silloinkaan säästelty, kun Fazerin sekalaiset oli saatava kuvassa satamaan taivaalta.

ISÄN JA ISOÄIDIN OPISSA

Claire Aho syntyi vuonna 1925 taiteilijasukuun. Kirjailija **Juhani Ahon** ja taidemaalari

Hartwallin Jaffa tuli myyntiin vuonna 1949.

Mannekiini Nora Mäkinen poseeraa espanjalaisunnelmissa Eeva-lehden kannessa 1950-luvulla.

Venny Soldan-Brofeldtin lapsenlapsi oppi jo varhain kuvasommittelun perusteet. Claire muistaa, kuinka isoäiti otti Klubi-askin kannen ja leikkasi siihen aukon. Hän näki näin käytännössä, mitä kuvasta rajataan pois ja mitä siihen jätetään.

Claire sai ensimmäisen kameransa 10-vuotiaana. Hän aloitti kuvaajana isänsä **Heikki Ahon** ja setänsä **Björn Soldanin** tunnetussa Aho & Soldan -yhtiössä 1940-luvulla.

– Opini Aho & Soldanin aikana, ettei koskaan saa myydä huonoa kuvaa. Kuva ei käy, jos siinä on tekninen vika tai jos se ei noudattanut hyvää makua, Claire Aho on muistellut YLE:n radiohaastattelussa.

Clairen isän, Heikki Ahon mielestä värivalokuvaus ei ollut Suomessa tarpeeksi korkeatasoista, joten tytär ryhtyi kehittämään tekniikkaa. Sekä ulko- että studiokuvaukseen erikoistuneesta Clairesta tulikin suomalaisen värivalokuvauksen uranuurtaja.

– 1940-luvulla Kuvasiskot teki kyllä erittäin hyviä muotokuvia. Mutta silloin ei ollut muita naisia, jotka olisivat ottaneet mainoskuvia.

Kotikaupunki Helsinki oli Claire Ahon lempikuvauskohteita. Hänen Helsinki-kuviansa näyttely oli viime kesänä esillä Virka-galleriasa.

– Kuvissani ihmiset viihtyvät Helsingissä, hän toteaa.

Ahon kuvista ja **Eino E. Suolahden** tekstistä julkaistiin 1950-luvun lopulla kirja Helsinki, Itämeren tytär. Vuonna 1968 Aho kutsuttiin Suomen edustajana Saksaan Pohjoismaiden pääkaupunkeja esittelevään näyttelyyn.

ELOKUVIA JA UUTISKATSAUKSIA

Claire Aho kuului 1950-1960-luvulla myös Suomen merkittävimpiin elokuvatekijöihin. Hän työsti isänsä kanssa Helsingin 400-vuotisjuhliin dokumenttielokuvan *Laulu meren kaupungista* (1950). Lisäksi Claire tallensi vuoden 1952 olympialaisia ainoana naiskuvaajana. Hän on todennut, että hänen lisäkseen oli Euroopassa vain yksi naispuolinen elokuvan tekijä: natsi-Saksan **Leni Riefenstahl**.

– Minua ei häirinnyt yhtään olla ainoana naisena elokuvaporukoissa. En edes tajunnut, että siinä oli jotain erikoista.

Olympialaisten jälkeen amerikkalainen Warner Bros. -yhtiö palkkasi Ahon uutiselokuvaajakseen Suomessa. Claire teki kaikkiaan 400 uutiskatsausta kymmenen vuoden aikana.

Aho & Soldanin toiminta päättyi 1960-luvun alussa, kun Heikki Aho kuoli. Tämän jälkeen Claire Aho kuvasi myös televisiolle.

1970-luku toi mukanaan suuria muutoksia. Claire Aho järjesti vuosina 1971–1977 taidenäyttelyitä perustamassaan Atelier Beckasinissa Tehtaankadulla Helsingissä. Ja 1970-luvun puolivälissä hän muutti pysyvästi Tukholmaan, jossa työskenteli muun muassa Nordiska museetissa.

Eläkkeelle jäätyään Aho aloitti taas valokuvaamisen. Hän on esitellyt Välimerellä ottamiaan kuvia useissa näyttelyissä.

Tyylin aika – Claire Aho. Muotia, mainoksia ja kansikuvia 1950- ja 60-luvuilta. **7.8. asti Helsingin Taidehallissa**, Nervanderinkatu 3. Avoinna ti, to, pe 11-18, ke 11-20, la-su 11-17.